

Số: 96 /HD-SNN

Trà Vinh, ngày 24 tháng 5 năm 2021

HƯỚNG DẪN TẠM THỜI
PHÒNG TRỪ SÂU ĐÀU ĐEN HẠI DỪA
(*Opisina arenosella* Walker)

Hiện nay, dịch hại sâu đầu đen trên cây dứa đã lây lan nhanh chóng tại các tỉnh Bến Tre, Sóc Trăng, Tiền Giang, Kiên Giang, Cần Thơ và có nguy cơ tiếp tục lây lan sang các tỉnh khác có diện tích trồng dứa. Đây là đối tượng dịch hại rất nguy hiểm có khả năng gây thiệt hại trên cây dứa giai đoạn sinh trưởng trên 70% và thiệt hại năng suất khoảng 80%.

I. Đặc điểm hình thái, triệu chứng và cách gây hại của sâu đầu đen

1. Hình thái

Theo kết quả giám định của Trung tâm Giám định Kiểm dịch thực vật, loài sâu này có tên gọi là sâu đầu đen (Black Head Caterpillar), tên khoa học là *Opisina arenosella* Walker (họ: Oecophoridae, bộ: Lepidoptera).

Vòng đời sâu đầu đen từ 46 - 65 ngày, trải qua các giai đoạn phát triển như sau:

- Trứng: Có màu trắng sữa, giai đoạn ủ trứng là 4 - 5 ngày.
- Sâu non (ấu trùng): Ấu trùng có màu nâu sáng và có các sọc nâu chạy dọc theo cơ thể, giai đoạn nhỏ đầu có màu đen, càng lớn đầu càng ngả màu nâu, ấu trùng thường trải qua 5 - 6 giai đoạn, thỉnh thoảng một số trường hợp có thể trải qua 8 giai đoạn ấu trùng. Tổng cộng thời gian ấu trùng trải qua là 30 - 48 ngày, đây là giai đoạn gây hại chủ yếu trên cây dứa.
- Nhộng: Màu nâu, giai đoạn nhộng 9 - 11 ngày.
- Thành trùng (bướm): Có độ dài sải cánh 20 - 30 mm, với những đốm xám nhạt và đen. Thành trùng cái và thành trùng đực được phân biệt bởi đặc điểm: Thành trùng cái có cặp râu dài và ba chấm trên cánh trước, trong khi đó thì thành trùng đực lại có lông tua ở đỉnh và mép của hậu môn cánh sau. Con cái trưởng thành đẻ từ 49 - 490 trứng trên phần đỉnh của những lá già. Giai đoạn nhộng từ 5 đến 11 ngày.

2. Triệu chứng

Sâu đầu đen gây hại làm tàu dứa cháy khô từ các tàu lá già bên dưới, dần lên các lá bên trên và các tàu lá non trên ngọn, sâu non còn tấn công cả vỏ trái.

Sâu cạp biểu bì mặt dưới lá chết, thải phân và nhả tơ kết thành tổ giống như đường đi của tổ mối để trú ẩn, khi bị động chúng nấp vào trong tổ hoặc nhả tơ

xuống đất. Chính vì vậy, việc phun thuốc bảo vệ thực vật phòng trừ loài sâu này gặp rất nhiều khó khăn.

3. Cách gây hại

Sâu non (ấu trùng) tấn công cả vườn cây mới trồng đến cây trưởng thành, cả nhóm dừa cao và nhóm dừa lùn. Ngoài ra, sâu đầu đen đã được ghi nhận gây hại trên cau kiểng, cọ và chuối.

II. Giải pháp phòng, trị sâu đầu đen

Qua tham khảo tài liệu của Trung tâm Bảo vệ thực vật phía Nam và Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật tỉnh Bến Tre, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn hướng dẫn tạm thời giải pháp phòng trị sâu đầu đen, như sau:

1. Giải pháp phòng

- Thường xuyên thăm vườn để kịp thời phát hiện và thực hiện các biện pháp phòng ngừa.

- Cắt tỉa và tiêu hủy tàu lá hoặc lá chết cây dừa và cây ký chủ (cau, cọ, chuối...) bị sâu gây hại sau đó đốt hoặc vùi xuống nước nhằm làm giảm mật số sâu hại hiệu quả, an toàn cho người và môi trường. Đây là biện pháp quan trọng và cần thiết phải thực hiện ngay sau khi phát hiện sâu đầu đen gây hại từ những lá già bên dưới.

- Bón phân cân đối, nên chia là nhiều đợt bón trong năm.

- Không nên vận chuyển cây dừa giống, các cây ký chủ phụ (cau, chuối) và trái dừa bị nhiễm sâu đầu đen sang các vùng khác để hạn chế lây lan. Kiểm tra cây giống trước khi trồng, nếu phát hiện sâu đầu đen gây hại phải tiêu hủy ngay tránh phát tán sâu hại ra diện rộng.

2. Giải pháp trị

a) Biện pháp sinh học

- Sử dụng nguồn thiên địch: Ong ký sinh (ký sinh trên nhộng và ấu trùng), bọ xít bắt mồi, kiến vàng, bọ đuôi kim,... và một số thuốc trừ sâu sinh học Bt (*Bacillus thuringiensis*), nấm xanh (*Metarhizium* sp.), nấm trắng (*Beauveria* sp.), nhằm kiểm soát mật số sâu đầu đen hại dừa.

- Sử dụng thuốc trừ sâu sinh học Bt (*Bacillus thuringiensis*); nấm xanh (*Metarhizium* sp.); nấm trắng (*Beauveria* sp.) phun ướt đẫm đều ở mặt dưới lá, có thể phun nhiều lần cách nhau 5-7 ngày.

b) Biện pháp hóa học

- Đối với vườn dừa sản xuất hữu cơ hoặc theo hướng hữu cơ: Không sử dụng biện pháp hóa học, chỉ sử dụng biện pháp sinh học.

- Đối với vườn dừa sản xuất thường: Cần cắt tỉa, tiêu hủy tàu lá trước khi phun thuốc bảo vệ thực vật nhằm giảm mật số sâu hại, tăng khả năng tiếp xúc sâu non và tăng hiệu quả của thuốc, cụ thể như sau:

+ *Đối với vườn dừa trồng xen cây ăn trái kết hợp nuôi cá, tôm:* Sử dụng thuốc chứa hoạt chất ít gây ảnh hưởng đến môi trường như: **Spinetoram** (Radiant 60 SC liều lượng 25 ml/bình 25 lít nước); **Flubendiamide** (Takumi 20 WG liều lượng 8 gram/bình 25 lít nước).

+ *Đối với vườn dừa trồng chuyên:* Sử dụng một trong các loại thuốc trừ sâu chứa hoạt chất: **Emamectin benzoate** (Angun 5 WG liều lượng 16 gram/bình 25 lít nước, Proclaim 5 WG liều lượng 10 ml/ bình 25 lít nước, Map Winner 5 WG...) hoặc hoạt chất **Lufenuron** (Match 050 EC liều lượng 20 ml/ bình 25 lít nước) hoặc **Spirotetramate** (Movento 150 OD liều lượng 15 ml/ bình 25 lít nước).

Lưu ý:

- *Phun bình máy 25 lít nước cho 5 cây dừa, phun ướt đẫm đều cả hai mặt lá.*
- *Phun hai lần cách nhau 7-10 ngày, nên luân phiên các hoạt chất thuốc.*
- *Sử dụng thuốc bảo vệ thực vật theo nguyên tắc “4 đúng”, lựa chọn thuốc trừ sâu có hoạt chất ít hoặc không ảnh hưởng đến thiên địch, cá và môi trường.*
- *Không sử dụng nguồn nước có độ mặn để pha thuốc.*
- *Không phun giữa bằng thuốc hóa học khi chưa phát hiện triệu chứng gây hại của sâu đầu đen.*

Trên đây là Hướng dẫn tạm thời phòng trừ sâu đầu đen hại dừa trên địa bàn tỉnh, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đề nghị địa phương tích cực tuyên truyền, vận động, hướng dẫn triển khai thực hiện, hạn chế thiệt hại cho người dân. /*Ưư*

Nơi nhận:

- Tỉnh ủy (b/c);
- UBND tỉnh (b/c);
- GD, các PGĐ Sở;
- UBND các huyện, thị xã, thành phố;
- Phòng NN và PTNT các huyện;
- Phòng Kinh tế TX, TP;
- Các Phòng, đơn vị trực thuộc Sở;
- Lưu: VT. *Ưư*



GIÁM ĐỐC

Phạm Minh Truyền